

Баасы
келишимдик
баада

ЖАЛАЛ-АБАД
АКК

Январь
2021-жыл
№1 (213)

Белес

Биздин сунуш - сизге киреше!

Жалал-Абад Айылдык Консультациялык кызматтын гезити

Кыргыз Республикасынын
Өкмөтүнө караштуу Суу ресурстары
мамлекеттик агенттиги

Натыйжалуу макулдашуулар болду

ЖА АККнын башкы кеңсесинде 2021-жылда аткарыла турган жумуштарды пландоо, келип чыккан көйгөйлөрдү чечүү, келишимдерге кол коюу максатында өз ара макулдашуу үчүн Тегерек стол болуп өттү.

Тегерек столго Кадамжай, Ноокат, Базар-Коргон, Ноокен райондорунан келген долбоордун команда мүчөлөрү катышты. Семинар кызыктуу талкуулар менен коштолду. Натыйжада 1 жылдык пландар түзүлдү.

Долбоордун жүрүшүндө, түшүнбөгөн маселелер боюнча команда мүчөлөрү бири-бирине жардам беришип, маалымат алмашты.

Ушул долбоор менен иштешип жаткан СПАлардагы көйгөйлөр

биргеликте талкууланып, жергиликтүү бийликке кабар берүү менен маселе чечиле турган болуп сүйлөшүлдү.

Алдыда февраль, март айларында СПАлар үчүн өткөрүлүүчү семинар, тренингдердин программасы иштеп чыгарылып, даярдыктар көрүлдү.

Тегерек столдун аягында жумушту сапаттуу аткаруу жана жакшыртуу максатында ар бир райондун коомчулукту өнүктүрүү группаларына (КӨГ) бирден принтер жана ноутбук тапшырылды.

Бул иш-чаралар "Суу ресурстарынын климаттык өзгөрүүсүнө жана табигый кырсыктарга туруктуулугун жогорулатуу" долбоорунун алкагында жүзөгө ашырылып жатат.

Жийдегүл АЛИМБЕК кызы,
долбоордун ассистенти

КУЛАКТАНДЫРУУ!!!

Сузак районунун дыйкандары үчүн жакшы мүмкүнчүлүк!

Кызыккан дыйкандар үчүн байланыш телефондор:
0771 228 234;
0222 123 445.

"Сузак районунун кайракы жерлеринде буудай жана арпа өстүрүү үчүн туруктуу система түзүү" долбоорунун алкагында кайракы аянттарда арпа эккен дыйкандардан өз ара жардамдашуу топторун түзүү иштери каралууда. Арпаны «Түз себүү технологиясын» колдонуп сээп бергени, түшүмдүү үрөн, жер семирткичтер менен камсыздайбыз. Өндүрүш каражаттарын (үрөн, жер семирткичтер) дыйкандар алганда 50%,

түшүм бышканда калган 50% төлөшөт. Түз себүү ыкмасы боюнча кеңири маалыматты гезиттин 4-5-беттеринен окуй аласыздар.

Арпаны жаңы технология менен себүү иштери, заманбап себүүчү трактор жана сеялка менен жүргүзүлөт. Бул техникалар «МТЗ Беларусь 952.2» трактору жана Турциядан алынып келинген «Millenium 18» түз себүүчү сеялка, бир эле учурда 3 кызматты аткарат.

ЖА АКК

Бак-дарактарды бутап беребиз

Эмне үчүн бак-дарактарды буттоо маанилүү?

Жаз келээри менен бак-дарактарды буттоону эрте жүргүзүү шарт. Буттоону өз убагында жүргүзүү түшүмгө таасирин берет.

Мисалы, мөмөлүү даракты алсак, алманы буттоо абанын температурасы 0°C төмөн болбогон мезгилден тартып жүргүзүлөт. Бул процесс негизинен ар жыл сайын аткарылышы тийиш. Биринчи кезекте алманын куураган же жарым-жартылай куурап бараткан, карыган шактарды этияттык менен аралап алып салуу зарыл. Алманы туура буттоо менен биз алма шагын жашартуу процессин да

бирге аткарабыз. Бул процесс бүткөндөн кийин алма дарагын төмөн жагынан жогору карай буттоо иштерин жүргүзөбүз.

Биз мөмөлүү бак-дарактардын көптүгүнө кызыкпай, алардын толук кандуу мөмө берүү мүмкүнчүлүгүн эске алышыбыз зарыл.

Эгерде бак-дарактарыңызды туура буттоону кааласаңыздар бизге кайрылыңыздар! Буттоонун баасы дарактын көлөмүнө жараша чечилет!
Тел.: 0772 01 01 11;
0770 83 01 02; 0772 55 01 02.

ЖА АКК

2-бет

Биргеликте иш...

3-бет

Сарамжал болуу...

4-бет

Түз себүү...

6-бет

Топурактын курамы...

7-бет

Тоок багуу кирешелүү...

Сузак райадминистрациясынын башчысы

Түркбаев Төрөгелди Калыбекович менен ЖА АККнын директору Жойболотов Сыргабек Токтосунович, эксперт-адиси Качкынбаев Надырбек, Сузак районунун Айыл аймактарында өндүрүшкө жаңылык киргизип, иштеп жаткан координаторлор Тойчу уулу Атабай, Казакова Элмира, Эшенкулов Алмаз бүгүнкү күндө аткарылып жаткан долбоорлор жана келечекте өз ара пайдалуу кызматташуу жөнүндө пикир алмашуу болду.

Мында ар бир Айыл Аймактардын туруктуу өнүгүү багыттары, экономикасын көтөрүүгө багытталган долбоорлор тууралуу сүйлөшүүлөр жүрдү.

Т. ТҮРКБАЕВ –Убагында Сузак районунда айыл чарбасы абдан өнүккөн. Бирок азыркы мезгилде мурдагы жетишкендерибиздин көбүн азайтып, болгон мүмкүнчүлүктөрдү, ресурстарды толук пайдалана албай жатабыз. Жумушчу орундарды түзүү, эгиндердин түшүмдүүлүгүн арттыруу, асыл малдарды багуу, кластерлерди түзүү, Айыл аймактардагы өндүрүш багыттарын адистештирүү, азык-

Биргеликте иш алып баруу сүйлөшүлдү

түлүктөрдү кайра иштетүү, логистикалык борборлорду түзүү, маркетинг маселелери актуалдуу болуп турат. Ошол үчүн Сиздер менен жолугушуп, өз ара пайдалуу кызматташуу жөнүндө сүйлөшөлү деп атайын чакырдым.

С. ЖОЙБОЛОТОВ – ЖА АККнын 20 жылдык тажрыйбасы чагылдырылган журналы, «Белес» гезити жана аткарылып жаткан долбоорлор жөнүндө айтып берди.

ТОЙЧУ уулу Атабай –Жерди айдабай себүү жумуштары Курманбек, Көк-Арт, Кыз-Көл, Кызыл-Туу, Ырыс, Тайгараев Айыл аймактарында аткарылууда. Бүгүнкү күнгө 390 га аянтка жаңы ыкма менен үрөндөр себилди. 2022-жылга 900 га аянтка кеңейтүү пландалууда. Күздүк буудай эгип, биринчи жылы гектарынан орточо 19 ц түшүм алса, алдыңкы фермерлер 35 ц түшүм алууга жетишти.

Э. КАЗАКОВА –донорлор тарабынан 5 долбоор колдоого алынышы күтүлүүдө. Алар, Багыш Айыл аймагындагы Октябрь айылына эгинге суу берилүүчү каналдарды бетондоо. Багыш, Көк-Арт, Курманбек айыл өкмөттөрүнүн айылдарына таза ичүүчү сууга эсептегич орнотуу. Көк-Арт Айыл аймактарында ун тегирменди ишке киргизүү.

Багыш жана Курманбек Айыл аймактарында электрон-

дук башкаруу системасы – «Санарип Аймак» программасы өндүрүшкө киргизилүүдө. Бул Айыл аймактардагы тажрыйбалар Сузак, Базар-Коргон райондорунун Айыл өкмөттөрүнө, адистерине жана коомчулукка презентацияланды. Натыйжада Базар-Коргон Айыл аймагы ЖА АКК менен келишим түзүп, учурда «Санарип Аймак» программасы жүзөгө ашырылууда. «Санарип Аймак» программасы айыл өкмөттөрдөгү чарбалык китептеги маалыматтардын сапатын кескин жакшыртат жана чарбалык китепти толук алмаштырат.

А. ЭШЕНКУЛОВ – долбоор алкагында «Золотой Колос» кооперативи түзүлдү. Ал Көк-Арт өрөөнүндөгү фермерлерди сапаттуу үрөндөр, минералдык жер семирткичтер жана башка керектүү каражаттар менен камсыздайт. Жерди айдабай себүү ыкмасын жайылтат жана өндүрүлгөн буудайды кайра иштетип, ун өндүрүүнү пландоодо.

Жыйынтыгында эки тарап тең биргеликте Сузак районундагы айыл чарба тармагын өнүктүрүү багытында өз ара пайдалуу кызматташып, болгон мүмкүнчүлүктөрдү толук өндүрүшкө ашырууга өз салымдарын кошобуз деп чечилди.

Надырбек КАЧКЫНБАЕВ, Элмира КАЗАКОВА

Менин идеалдуу чарбам

Эгерде сиз чарбанызды идеалдуу чарбага айландырам десеңиз, мүмкүнчүлүктөр толтура!

Бардык нерсеге жакшы көңүл буруп, чын ниеттен жүзөгө ашырсаң, анда тилегиң, максатың сөзсүз жүзөгө ашаары бышык. Базар экономикасынын шартында жашап жаткан учурда, өз бакчаңды гүлдөт, өзүң өндүр, алың жетишинче. Ал үчүн бардык арзан жана жөнөкөй ыкмалар өзүбүздүн короодон эле чыгат. Кыргызстан тоолуу аймакта жайгашкандыктан, 4 мезгилди басып өткөн, абасы таза, түрдүү мүмкүнчүлүктөргө

бай өлкө. Болгону бир аз гана кыймылдап коюу керек жетиштүү болот.

Тамак-аш коопсуздугун эске алып, ден соолукта жашайм десеңиз жашылча бакчаңызга жашылчалардын түрүн, көк чөптөрдү эгип алыңыз. Мөмөлүү бакдарактарды өстүрүп, анын көлөкөсүнө үй-бүлөңүзгө ылайык бал челек жайгаштырып койсоңуз да болот. Аларды химикатсыз өстүрөм десеңиз компост жасаңыз, биогумус өндүрүңүз. Мал чарбасын жандандырам десеңиз, малды бордоп багып, аларга тоютту өз колуңуз менен даярдаңыз.

Булардын баарын биз Жалала-Абад АКК окутуп үйрөтөбүз! Андыктан «Белес» гезитине жазылыңыздар, түзмө-түз кеңеш алуу үчүн биздин адистерге кайрылыңыздар. Дарегибиз гезиттин 8-бетинде көрсөтүлгөн.

"Белес" гезитине жазылуу 6 айга 90 сом.

Жашылча бакчаңызды сүрөттөгүдөй элестетиңиз, мындан да артык ийгиликтерге жетишем десеңиз аралыктан онлайн окууларды да өткөрөбүз.

Бизге кайрылыңыздар!

Н. МАМАСАЛИЕВА

Байытылган унду пайдаланыңыздар!

Байытылган ун деген– улпак менен чыгып кеткен витаминдер жана микроэлементтердин көлөмүн кайра калыбына келтирүү болуп эсептелет. Ал "унду премикс менен байытуу"-деп аталат. Премикс (лат. сөзүнөн алынган Prae – алдына ала, жана misceo – аралаштырам, кошом)- дегенди түшүндүрөт. Премикстин курамы В витаминдеринин тобунан турат: - **V1, V2, V3**, фоль кычкылы (**B9**), цинк (**Zn**), темир (**Fe**). Дүйнөлүк практикада өнүккөн өлкөлөрдө унду жана башка азыктарды керектүү витаминдер менен байытуу колго алынган.

Буудайды тегирменден өткөргөндө анын курамындагы пайдалуу заттардын бир кыйласы: витаминдер, микроэлементтер, булалар улпак менен кошо чыгып кетет. Айрыкча жогорку сорттогу ундун курамында пайдалуу заттар өтө аз.

Мындай көрүнүштүн алдын алуу үчүн Саламаттыкты сактоо министрлиги эл аралык уюмдардын жардамы менен парламентке Кыргызстанда азык катары колдонулган ундун баарына фоль кычкылы, В тобундагы витаминдер менен темир кошо турган кошумча байытуу ыкмасын киргизүүнү сунуштаган. Бул кадам менен адистер

коомдо акыркы мезгилде көбөйүп кеткен эне жана бала өлүмүнүн эң негизги себеби болгон анемия, же аз кандуулуктун алдын алып, жетиштүү азыктанууга шарт түзүлөт.

Ал эми сиз байытылган унду колдонуу менен төмөнкү көйгөйлөрдөн оолак болосуз!

"Эгер эненин ичиндеги түйүлдүк өөрчүп жатканда бул заттар жетишпесе, баланын оорукчан төрөлүп калуусу ыктымал. Мисалы:

- ▲ гидроэнцефалопатия;
- ▲ акыл-эси кем болуусу;
- ▲ темир жетишсиздигинен улам аз салмакта же маалына жетпей ара төрөлүү жана мээнин кычкылтек менен аз камсыз болуусуна;
- ▲ адамдын иммунитетти төмөн болуусуна;
- ▲ эске тутуу жана көңүл коюу жөндөмүнүн жоголуусуна

Дал ушул көйгөйлөр пайдалуу заттардын жетишсиздигинен улам келип чыгат", - дешет адистер.

Ун салынган каптын, таңгактын сыртында ушул белги болсо, демек бул ун байытылган болот!

ЖА АКК

Түз себүү – Нуу

Түз себүү деген эмне?

Түз себүү (дың жерге) да

Түз себүүнү атайын даярдалган түз себүүчү сеялка менен себишет. Ал сеялка соцниктеринин жардамы менен топурактын катмарын жана талаада калып калган өсүмдүктөрдүн калдыктарын кесип, топурактын 1-10 см ге чейин ачып, ал жерге өсүмдүктүн үрөнүн жана жер семирткичти салып, темир дөңгөлөктөрү менен кесилген жерди кайра бекитип, жаап кетет. Топурактын катмарын сеялканын соцниги өткөн жер гана бузат, соцниктердин арасындагы жер (14 см) бузулбастан өз катмарын сактап калат. Ошондуктан бул ыкма топуракты минималдуу иштетүү (минимальная обработка почвы) ыкмасы деп да аталат.

Түз себүүчү сеялка

- ▲ Түз себүүчү сеялканын эки бункери бар-бирөөсүнө 280 кг үрөн салынат, экинчисине 280 кг жер семирткич салынат.
- ▲ Бункерден түтүкчөлөр аркылуу соцниктерге келип түшөт. Соцниктер топуракты оюп туруп, үрөндү жана жер семирткичти буюртма берилген тереңдикке таштап берет.
- ▲ Ар бир бункердин өзүндө үрөндүн жана жер семирткичтин чыгымын көзөмөлдөөчү аппарат бар. Ал жердин кыртышына жана эгүү убактысына жараша 150-200-250 кг норманы коюп эгет.
- ▲ Дөңгөлөктүн жанында тереңдикти көзөмөлдөөчү регулятор бар. Ал аркылуу жумшак жерге эккенде 1-2 см, катуураак жерге эккенде 3-4 см коюп эксе болот.
- ▲ Соцниктин артынан темир дөңгөлөк жүрүп, ал эгилген буудайды жана жанына ташталган жер семирткичти тебелеп таптап кетет, ал болсо сырткы күчтөрдөн сактайт.

Жердин күрдүүлүгү жогорулайт

Түз эгүү ыкмасында, эгүү процесси жердин күрдүү катмарында (1 см ден 10 см ге чейин) аралыкта жүргүзүлөт. Жылда ошол эле катмарга иштеп, жер семирткичтерди салып, ал катмар күнгө күйүп, өсүмдүктөрдүн калдыктары да ошол жерде калып, органикалык катмарга айлануусуна шарт түзүлөт. Салынган жер семирткичтер (фосфордук, калийдик) 10 см жер бетинде күчтүү, бай, катмарды пайда кылат, бул болсо өсүмдүктөрдүн түшүмдүүлүгүнүн жогору болушун шарттайт. Эгерде ойлоп көрүңүз, жылда эле биз жерди оодарып таштай берсек, андай күчтүү катмарды пайда кыла албайбыз. Себеби үстүнкү катмар оодарылып астына 25-30 см төмөнгө түшүп, астындагы кам жердин катмары үстүнө чыгып калат.

Тереңдикти көзөмөлдөө.

Жер семирткичти көзөмөлдөө.

Үрөндү эгүү нормасын көзөмөлдөө.

Топуракта нымдуулук көпкө сакталат

Түз себүү ыкмасын колдонууда топурактагы нымдуулук көпкө сакталат. Себеби жер айдалбай катуу бойдон калат, арасына шамал кирбейт, ошондуктан нымдуулук көпкө сакталат. Жер айдалган болсо ал жумшарып, арасына шамал, күн нуру терең кирет, ошондуктан нымдуулукту тез жоготот.

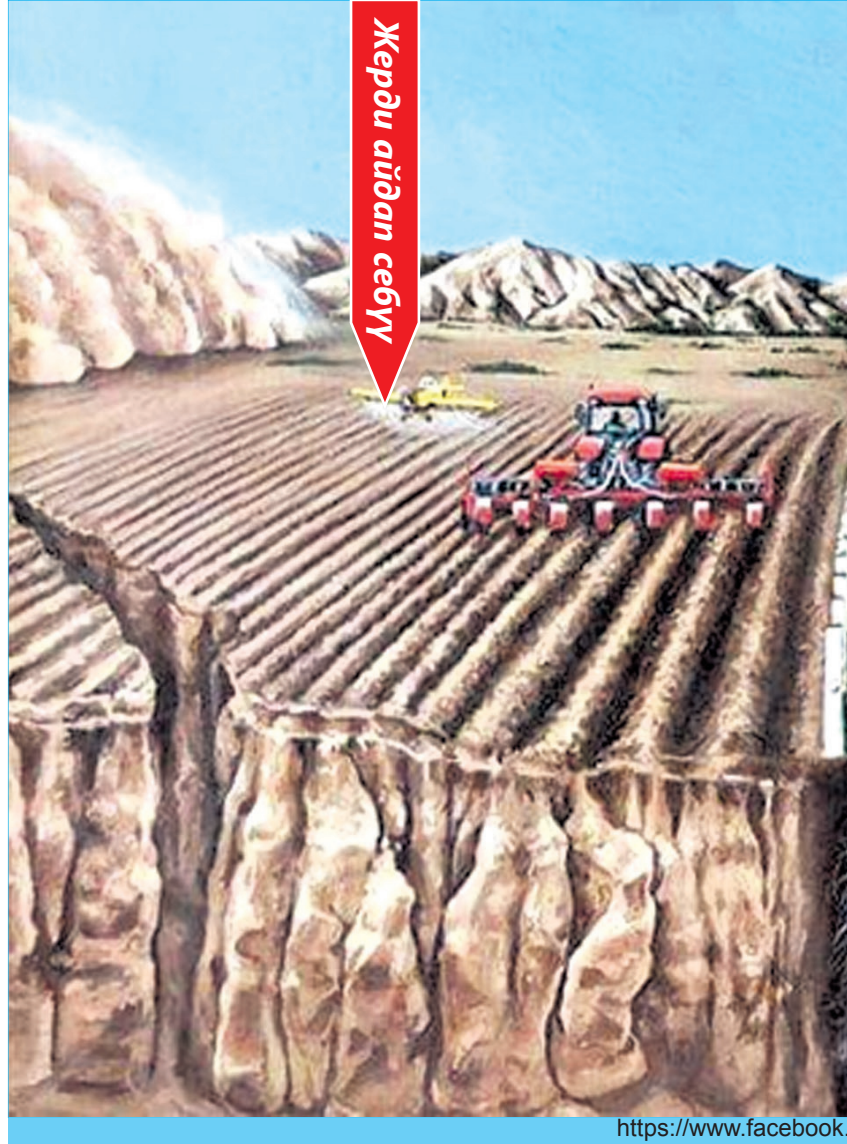
Түз эгүү ыкмасы сөзсүз түрдө күзгү эгүү менен коштолуусу зарыл. Себеби та-

бияттын нымдуулуктары (кышкы кар, эрте жаздагы жамгырлар) эгилген эгин тарабынан толук бойдон иштетилет жана жайкы ысыктардагы кургак калуу тобокелчилигин алдын алат.

Түз эгүү ыкмасы эгиндин саманын майдалап, жерге калтырганда өтө чоң натыйжа берет. Себеби майдаланып айдоо жерде калтырылган саман органикалык жер семирткич катары кабыл алынып, нымдуулук катмарын туруктуу сактоо менен, түшүмдүүлүктү дагы жогору көтөрүүгө өбөлгө болот.

Үрөндүн жоготуусуз, тегиз чыгуусун камсыздайт

► Түз эгүү сеялкасы менен эккенде сеялканын тереңдикти тандоочу регулировщици бар. Ал аркылуу топурактын катмарына жараша (нымдуулугу, катуулугу) каалаган өлчөмгө кою менен, үрөндү тез өнүп чыгуучу аралыкка таштоого болот. Мисалы, жердин нымдуулугу жогору болгондо жер жумшак болот, ал учурда 01-02 см коюп эксе болот.

Жерди айдап себүү

<https://www.facebook.com/>

Преимущества технологии – NO TILL

– бул алдын ала даярдалбаган, айдалбаган топуракка эгиндеринин үрөнүн себүүнүн агротехникалык ыкмасы.

Түз себүү

Эгүүнүн жана өстүрүүнүн технологиясы

Топуракты тандоо

- Буда эгүүгө жамгыр мол жаган, камсыздалган (обеспеченный) кайракы жерлерди тандап алган оң.
- Буудай эгилүүчү жер тегиз жана таза (таш жок) болуш керек.
- Эгерде тегиз болбосо дисктүү мала (дисковые барана) менен тегиздеп алыш керек. Себеби жер тегиз болгондо үрөн тегиз, бирдей түшөт. Ошондуктан ысырапкерчилик да болбойт жана өсүүсү да тегиз болуп, бир убакта бышып жетилет. Бул болсо түшүмгө тикелей таасирин тийгизет.
- Буудайдын беденин, эспарцеттин, сафлордун ордуна эккен жакшы түшүмдүүлүккө жетүүгө мүмкүндүк берет;
- Сөзсүз түрдө которуштуруп айдоону колдонуу зарыл!

Үрөндү тандоо жана даярдоо

1. Үрөндү тандоодо анын сортуна, региондун табигый шарттарына, туруктуулугуна, Кыргызстанда каттоодон өткөндүгүнө көңүл бөлүү зарыл;
2. Үрөндүн негизги көрсөткүчтөрү түшүмдүүлүгү жогорку, илешимдүүлүгү жогору болгон 30% (нан болумдуулугу жакшы);
3. Буудайдан алынуучу экинчи азык бул саман болуп эсептелет. Ошондуктан биз буудайдын өскөн боюна да карашыбыз керек.
4. Ысыкка, суукка жана жаанчыл жылдары жогорку нымдуулукка туруктуулугу (нымдуулукка туруксуз сорттор заң ооруюсу менен көп ооруп түшүмдүүлүктүн төмөндөшүнө алып келет). Мисалы, 2019-жыл жаанчыл болуп, биз Баткенде буудайдын заң ооруюсуна каршы дарылоо жүргүздүк.

Күйүүчү май жана тетиктер үнөмдөлөт

- Күйүүчү май жана трактордун тетиктери эки эсеге үнөмдөлөт десек жаңылыштык болбойт. Себеби соко менен жер айдаганда тракторго кандай күч келээрин түшүндүрүүнүн деле кажети жок болсо керек, андан кийин малалоого да чыгым кетет. Трактордун күйүүчү майынын чыгымы убакыт менен эсептелет. Бир га жерди сокологонго кеминде 3 саат убакыт кетет жана өтө жогорку чыңалууда айдалат, малалоодо да тракторго күч келүү менен жер тегизделет.
- Түз айдоо ыкмасында өзүңүздөр көргөндөй сеялка дөңгөлөккө орнотулган. Соцниктер да дөңгөлөк сыяктуу эле айланат, демек тракторго эч кандай күч келтирбейт жана 1 га жерди 40 минутта эгип бүтөт. Бул жерде күйүүчү май эки эсе эмес үч эсе үнөмдөлөт десек да жаңылыштык болбойт экен.

Фермерлердин убактысы үнөмдөлөт

- Бүгүнкү күндө салттуу ыкма менен эгин эккен дыйкандар жерди айдоо үчүн жамгырды күтүшөт. Андан кийин айдатышып, тегиздеп, анан колдо эгишет. Айылда 100 га үлүш жер болсо, ага 200 адам 3-4 жолудан барып жүрүп, араң эгип бүтүшөт. Бир гектар жерге себүү үчүн 3-4 күн убакыт кетиришет.
- Түз себүү ыкмасын колдонгондо, жердин катмары катуу бол-

- ▲ Жерди соколоп айдагандан кийин топурактагы нымдуулук күндүн, шамалдын таасири менен бууланып, тез эле жердин кургап кетишине алып келет.
- ▲ Түз эгилген жер айдалбагандыктан сиңирип алынган нымдуулук көпкө сакталып, өсүмдүктүн өсүүсүнө керек болгон нымдуулукту жеткирип берип турат.
- ▲ Жыйынтыгында түз айдап эгилген жердеги буудай түшүмдү мол берет.

Азыктандыруу

- ▲ Буудайды азыктандырууда органикалык жер семирткичтер жана минералдык жер семирткичтер колдонулат.
- ▲ Эң пайдалуу жер семирткичтер фосфор, калий жана азот жер семирткичтери.
- ▲ **Фосфор** – аммофосто N – 10; P – 46; түсү көгүш.
- ▲ **Диаммофоскада**, кызыл түстүү N – 10; P – 26; K – 26.
- ▲ Фосфордук жер семирткичтер эгин эгүүнүн алдынан колдонулат.
- ▲ Жерди жумшартат, өсүмдүктүн тамырына тез жана кеңири жайылууга шарт түзүп берет, тамыр канчалык кеңири жайылса, ошончолук бийик өсүп, түшүм көп болот.
- ▲ **Калий** – өсүмдүктөрдүн оорууларга каршы туруусун күчөтөт, денесинен данга углеводдорду жеткирет. Ошондуктан дандын көлөмүн чоңойтот, калий жетиштүү болгон учурда буудайдын чайлоосу тез жана жеткиликтүү жүрөт.
- ▲ **Азот** – өсүмдүктөрдүн боюн өстүрүүгө жардам берет, ошондуктан негизинен вегетация (өсүү) стадиясында колдонулат.
- ▲ **Карбамид** – курамындагы азот 46%, узак убакытка таасир эткендиктен аны баштапкы этабында колдонгон оң.
- ▲ **Аммиак селитрасы** – курамындагы азот 34,4% кыска убакытка таасир берет.
- ▲ Мындан сырткары жалбырактан берилүүчү азыктар бар: Нагро, Кыргыз гумат ж.б. Бул азыктар да өсүмдүктөргө түшүмдүү болууга, тез өсүүгө жардам берет.
- ▲ Бүгүнкү күнү коомчулук органикалык каражаттарга көбүрөөк көңүл бөлүп, таза азыктарга кызыга баштады. Ошондуктан органикалык жер семирткичтерди колдонуу жакшы жыйынтыктарга алып келүүсү талашсыз.
- ▲ Органикалык жана минералдык жер семирткичтерди биргеликте комбинированный жер семирткич

- катары колдонуу да жакшы жыйынтыктарды берет.
- ▲ Биз 100 кг/га аммофос, 100 кг/га карбамид колдонуп келебиз;
- ▲ Жогоруда айтылгандай эле жердин күрдүүлүгү күндөн күнгө көтөрүлүп бара жаткандыгы байкалууда.

Түшүмдүүлүк

- ▲ Жогоруда айтылгандай түшүмдүүлүк түз эгүү ыкма менен эккенде жогору болоорун айтып өттүк.

Бул факторлор төмөнкүлөрдөн турат:

- ▲ Биринчи - эккен учурда үрөндөр бир деңгээлге түшөт, башкача айтканда үрөндөр жоготууга учурабайт.
- ▲ Экинчиси – жер айдалбай эгилип жерге сиңген нымдуулук көпкө сакталат. Мына ушулардын негизинде түшүмдүүлүк жогору болот деп ишеничтүү айтабыз.
- ▲ Практикада кандай болду? Биз Баткенде үч жылдан бери эгип келебиз, салттуу ыкма менен эккен менен түз эгүү ыкмасы менен эккен учурда түшүмдүүлүк дайыма гектарынан 10 центнерге айырма болот. Башкача айтканда түз эгүү ыкмасы менен эгилген жердин түшүмү 10 центнерге көп болот. Эгерде салттуу ыкмада 10 центнерден алса, түз эгүү ыкмасында 20 центнер алып келишет.
- ▲ Түз эгүү ыкмасы менен иштегенде жердин күрдүүлүгү жылдан жылга көтөрүлүп келет;
- ▲ Анын себеби салынган фосфор, калий жер семирткичтери жердин үстүңкү катмарында калып, күрдүү катмарды күчтөндүрөт;
- ▲ Фосфор салынганда өсүмдүктүн тамыры өтө чоңоюп, анын эсебинен анын бою да өсөт;
- ▲ Тамыр канчалык чоң болгон сайын ал жер астында калып топурактын катмарын жумшартып, чириндиге айлануу менен органикалык азык катары колдонулат;
- ▲ Салттуу эгүүдө биз бир эле азот жер семирткичин беребиз, ал болсо топурактын кычкылын көтөрүү менен жердин катуусуна алып келет;
- ▲ Биз менен иштеген дыйкандар аммофостун пайдасын түшүнүп, башка өсүмдүктөрүнө да аммофос сала башташты.
- ▲ Түшүмдүүлүктүн жогору болушунун дагы бир себеби, бул толук агротехникалык эрежелерди колдонуу;
- ▲ Эгилүүчү үрөн биздин шарттарга туруктуу (ысыкка, суукка чыдамдуу).

Себүү

- ▲ Буудайды кайракы жерлерге эккенде биздин дыйкандар азыркы убакта жерди айдатып, үрөндү чачып, анан шык мала менен тегиздеп коюшат;
- ▲ Бул ыкмада үрөн кээ бири жердин бетинде калат, кээси терең түшүп калат. Ошонун кесепетинен эгин тегиз чыкпайт, жердин бетинде калганын, чымчыктар жеп кетет, терең түшкөндөрү чыкпай калат, же кеч чыгып жетише албай калат.

Бул долбоор Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH (Германия эл аралык кызматташтык коомунун) «Аймактарды комплекстүү өнүктүрүү» программасынын алкагында, Европа Биримдиги жана Германиянын Экономикалык кызматташтык жана өнүктүрүү федералдык министрлигинин (BMZ) каржылоосу менен ишке ашырылып жатат. Макаланын мазмуну «Сузак районунун кайракы жерлеринде буудай жана арпа өстүрүү үчүн туруктуу система түзүү» долбоорунун жеке жоопкерчилиги.

(Буудайдын илдеттери, зыянкечтери жана оттоо чөптөрү менен күрөшүү боюнча кийинки сандан окуй аласыздыр).

Маалыматтар «Мол-Түшүм» кооперативи жана ЖА АККнын тажрыйбаларынан алынды.

Аткаруучу:
giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Демек аталган айылдарда жердин курамындагы керектүү элементтердин өлчөмү нормадан төмөн.

Жердин күрдүүлүгүн жогорулатуу үчүн биздин сунушубуз:

- ▲ түз эгүү ыкмасын колдонуу;
- ▲ эгиндерди которуштуруп айдоо (севооборот);
- ▲ өсүмдүктөрдүн саманын майдалап, талаада калтыруу (мульча катары);
- ▲ минералдык жер семирткичтерди өзүнүн өлчөмүнөн ашырбоо;
- ▲ органикалык жер семирткичтерди колдонуу;
- ▲ биопрепараттарды колдонуу. Мисалы: триходермин, биолигнин.

Жердин гумусу эбегейсиз маанилүү, себеби гумус жогору болсо, түшүмдүүлүк да жогору болот. Гумус катмарындагы микроорганизмдердин жана сөөлжандардын жердин күрдүүлүгүнө тийгизген пайдасы өтө чоң. Бирок биз химиялык уулуу заттарды (пестициддерди) колдонуу менен алардын санын азайтып жатабыз.

Топурактын курамын билип алуу шарт!

Фермерлер өз талаасындагы топурактын курамындагы элементтердин өлчөмүн билүүсү шарт. Анткени жердеги азык-заттардын курамына жараша жер семирткичтер берилет.

2020-ЖЫЛЫ ТОПУРАКТАН АЛЫНГАН АНАЛИЗ ТӨМӨНКҮ КӨРСӨТКҮЧТҮ БЕРДИ.

Көк-Арт айыл өкмөтүнүн Жалгыз-Жаңгак айылында.	Курманбек айыл өкмөтүнүн Кара-Чолок, Таран-Базар айылдарында.	Норма боюнча
Гумус- 2,44%	Гумус- 1,90%	Гумус- 4-6%
Жалпы азот- 0,12%	Жалпы азот- 0,09%	Жалпы азот- 40-50%
Фосфор- 17мг/кг	Фосфор- 10,5мг/кг	Фосфор- 50-100мг/кг
Калий- 116мг/кг	Калий- 105мг/кг	Калий- 80-120мг/кг
Механикалык курамы – орточо чополуу жана кумдуу.	Механикалык курамы – орточо чополуу жана кумдуу.	Механикалык курамы – орточо чополуу жана кумдуу.

СУЛАЙМАН кызы Чынара, ЖА АККнын агроном-консультанты

Күнөсканада топурак аралашмасын даярдоо

Топурак аралашмаларынын курамы:

- 1-ВАРИАНТ:**
- Семиз талаа топурагы– 40 %.
  - Кык чиринди– 30 %.
  - Кум– 10 %.
  - Өсүмдүк калдык чириндиси– 20 %
- 2-ВАРИАНТ**
- 50 % семиз талаа топурагы.
  - 50 % компост же чиринди.

Органикалык жер семирткичтердин артыкчылыктары:

- ▲ Органикалык жер семирткичтерде өсүмдүктүн өсүүсү жана өнүгүүсү үчүн керектүү бардык компоненттер бар (N, P, K, Mg, Ca, микроэлементтер: S, B, Cl, Cu, Fe, Mn, Mo жана Zn).
- ▲ Топурактын структурасы жакшырат: аба өткөрүмдүүлүгү, кыртыштын ным кармоо сапаты, өсүмдүктүн тамыры терең өсөт.
- ▲ Топурактагы микроорганизмдердин саны көбөйөт жана алардын жашоо жөндөмдүүлүгү жакшырат.
- ▲ Илдеттерге жана зыянкечтерге туруктуулугу артат.
- ▲ Экономикалык аспект (чыгым азаят).

Жашылчалардын көчөтүн өстүрүү үчүн сапаттуу жана күрдүү топурак аралашмаларын даярдоо зарыл. Топурак аралашмасында өсүмдүктүн илдетин козгоочулар, зыянкечтер, отоо чөптөрдүн уруктары болбоого тийиш.

Топурак аралашмасын оңой эле даярдоого болот. Ал үчүн жер 27-30 см тереңдикте казылып, чиринди кык (1 чарчы метр – 50 кг) берилет. Андан кийин аралаштырып, майдаланылат. Биожылыткыч иретинде жылкынын кыгын даярдаган жакшы болот. Ошондой

эле борпоң жана жылуулук болушу үчүн саман жана шалынын топонун кошуу керек.

Пахта эгилүүчү аймактарда биожылыткыч пахтанын калдыгынан жасалат.

Мындан сырткары биожылыткычты ар түрдүү жаныбарлардын кыгынан жасаса да болот. **Мисалы:**

- жылкынын кыгы– 40%,
- уйдун кыгы – 40%,
- койдун кыгы– 20%.

Жогорудагы кык аралашмаларына 1:1 катышы менен майдаланган саман кошкон учурда парниктеги топурактын

температурасы 2-3 градуска көтөрүлөт.

Топурак аралашмалары 18-20 см калыңдыкта салынат. Андан кийин күнөскана же парник пленкалар менен жабылып коюлат.

Ошондой эле топурактагы ар кандай илдеттерге каршы күрөшүү үчүн жана үрөн себүүгө чейин нымдуулукту жаратуу үчүн марганцовка аралашмасы менен иштетилеби керек болот. Ал үчүн 10 литр сууга 2-3 грамм марганцовка кошулуп, даярдалат. Даяр болгон суюктукту топуракка чачуу керек.

Синтетикалык минералдык жер семирткичтерди колдонуудан мол түшүм алууга болот. Бирок бул биринчиден убактылуу кубулуш, экинчиден булардын жардамы менен кыртыштын асылдуулугун эч убакта көтөрүүгө мүмкүн эмес. Убактылуу мол түшүм алам деп, кыртыштын асылдуулугун төмөндөтүүгө жол бербездер!

Малчы-фермерлердин эсине!

Малдарды жайытка даярдоодо март айынан кечикпе!

Кыш кылычын кынына жашырып, жазга жан тарткан учур келди. Облусубуздун аймагынын дээрлик 80%дан ашыгы төмөнкү, же болбосо өрөөндүү зонага кирет. Март айынын акырынан, же апрель айында короодогу малдарды жазгы жайытка айдап баштайт. Жайыттар бизде чек араланып, бөлүнгөн эмес. Ошол себептүү жазгы жайытка чыккан мал башка, көп малдар менен аралашат. Ошондуктан малдарды жазга карата эмдөө иштерин тез арада, март айынын ичинде негизинен толук бүтүрүүсү керек болот. Ооруларга каршы эмдөө иштери февраль айында эле башталат.

Февраль-март айларында малдарды сибирь кулгунасы, шарп, кара сан, бруцеллез, чечек (оспа) ооруларына каршы эмдөөлөрдү өткөрүү зарыл. Эске алчу нерсе, ар бир эмдөөнүн аралыгы 14-21 күн болуусу керек. Анда короонунда турган малдарды март айынын башынан баштап, дарылоо интервалдарын так сактап, жазгы жайытка малдын чыгуусуна чейин малдардын бардык түрлөрүн эмдетип, үлгүрүп калуу керек.

Апрель айында малдын ички паразиттерине каршы эмдөөнү өткөрүү шарт!

Тоок бастыруу

Тооктун жумурткасын туура тандоо жана аны сактоо жөжөнү бастырууда өтө маанилүү. Ден соолугу чың жөжөлөрдү алуу тандалып алынган жумуртканын сапатынан көз каранды.

Тооктун жумурткасынын салмагы 40-70 г, ал эми түзүлүшү сарысы (желток) – 32%, агы (белок) – 56%, кабыгы (скорлупа) – 12% жана көңдөйү 3-7мм ден турат.

ЖӨЖӨНҮ БАСТЫРУУ ЖОЛДОРУ

Жөжө бастырып чыгаруунун эки жолу бар:

- 1) жумуртканы күрп мекиянга бастыруу,
- 2) инкубатордо жасалма жол менен бастыруу.

Күрп мекиянга бастыруу үчүн тандалган жумурткаларды алдын ала чогултуп, тооктун алдына салуу керек. Бул жол менен бастыруунун жакшы жагы адамдын убактысы аз сарпталат. Жөжөлөрдү кароо, аларга жем таап берүү, суук мезгилде жылытуу иштерин мекиян өзү аткарат.

Бул жолду колдонуп, тооктун жумурткаларын индюктарга (эркеги, ургаачысы да) жылдын төрт мезгилинде мажбурлоо жолу менен бастырыса болот. Ошондуктан аны эл ичинде «биологиялык инкубатор» деп атап коюшат.

Бул ыкманын терс жагы да бар. Күрп мекиян негизинен жумуртканы жаз мезгилинде гана басып чыгарат, б.а. биз каалаган мезгилде жөжө бастырып чыгара албайбыз. Ал эми күрп болгон мекиян 2-3 айга жумуртка берүүсүн токтотот.

Тооктун күрп болуусун тездетүү максатында тоокторго өзгөчө жаз айларында өнгөн буудай, жүгөрү, арпа жана угут (дрожь) беришет.

Жасалма жол менен бастырууга инкубатор жана адамдын кийлигишүүсү талап кылынат. Бул ыкманын жакшы жагы каалаган учурда каалаган санда жөжө бастырып чыгарууга болот. Ошондой эле инкубаторлордун ар кандай түрлөрү бар (жылуулукту электр энергиясынан, суудан, шам чырактан ж.б. алган инкубаторлор).

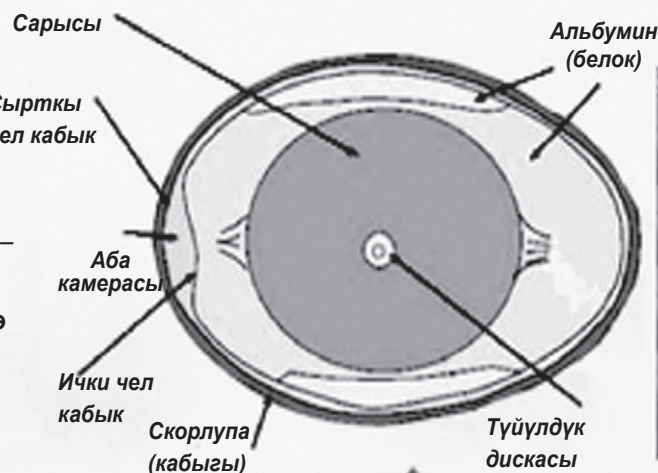
Жасалма жол менен бастыруу ыкмасынын начар жагы – ал адам күчүн көп мээнет талап кылат. Инкубатордун иштөө шартын үзгүлтүксүз көзөмөлдөп туруу керек. Андан тышкары инкубатордун иштеши жылуулуктан жана нымдуулуктан күнү-түнү көз каранды.

Жумуртка багытындагы тооктун тукумдары жөжө басып чыгарууга жөндөмдүү эмес.

Тооктун жумурткасы

Сарысы – 32%.
Агы – 56%.
Кабыгы – 12%
Көңдөйү – 3-7 мм.
Тооктун салмагы – 40-70 г.
Жөжөнүн салмагы – 30-55 г.
Бир жумурткага (кабыгына) – 4-6 г кальций керек.

Ошондуктан тоокко күнгө бор, акиташ, ракушка **БЕРИП ТУРУУ ЗАРЫЛ.**

Жөжө бастырууга туура, тегиз, таза, кургак, жараксыз жок, 10 күндөн ашпаган мөөнөттөгү, бир түрдүү көлөмдөгү жумуртканы тандоо керек. Бастырууга тандалган жумурткаларды муздаткычта сактоо болбойт. Ошондой эле алар жыты курч заттардан (бензин, солярка, туз, газ ж.б.) алыс аралыкта сакталышы талап кылынат.

Жөжө чыгарып алуу үчүн бастырыла турган жумуртка канчалык жаңы (свежий) болсо, ошончолук жөжөнүн чыгуу проценти жогору болот. Мисалы, 5 күн сакталган жумурткалар бастырылса, жөжөнүн чыгышы 95% жогору болот.

Бастырыла турган жумуртканы жууганга болбойт!

Жөжө чыгаруу үчүн тооктун жумурткасын башка үй канаттууларына (каз, өрдөк, индюк) да бастыруу мүмкүнчүлүгү бар. Мисалы, тоок өзүнүн 10-13 даана жумурткасын басып чагара алат. Өрдөк болсо тооктун 15-17 даана, индюктун 20-25 даана жумурткасын басып чыгара алат.

Фермерлерге жөжөнүн жумурткадан чыгуу мөөнөтүн билүү маанилүү.

ТООК БАГУУ КИРЕШЕЛҮҮ

Тоок багуу сиздин чарбаңыз үчүн пайдалуу экендигин далилдөө максатында төмөндө тоок багуудан алынган кирешени эсептөөнүн жөнөкөй мисалын сунуштайбыз.

▲ 10 баш тоокко бир жылда кеткен чыгымдар:

1. Тоют.
Жүгөрү даны: 10 кг x 17с x 10 баш = 1 700 сом
Буудай даны: 10 кг x 22 с x 10 баш = 2 200 сом
Арпа даны: 5 кг x 16 с x 10 баш = 800 сом
Минералдык тоюттар: 5 кг x 20 с x 10 баш = 1000 сом

Тоютка кеткен бардык чыгым: 5 700 с

▲ Башка чыгымдар:

- Электр энергиясы, суу ж.б.– 100 сом
- Эмгек акы– 500 сом
- Ветеринардык иштер– 150 сом

Жалпы чыгым: 5700 + 750 = 6450 сом

10 баш тооктон 1 жылда түшкөн дүң киреше:

Жумуртка (орто эсеп менен)

А вариант:
200 даана x 10 баш x 8 с = 16 000 сом.

Б вариант:

150 даана x 10 баш x 8 с = 12 000 сом.

10 баш тооктон бир жылда алынган таза киреше дүң киреше – чыгымдар

А. 16 000 – 6450 = 9550 сом
Б. 12 000 – 6450 = 5550 сом

Же болбосо 1 баш тоок жылына 9550 же 5550 сом таза киреше берет.

Мирлан МУРЗАКУЛОВ

Сиздерге пайдалуу болгум келет

Жумурткадан жөжөнүн чыгуу убактысы

Канаттуулардын түрү	Чыгуу убактысы, күн
Тоок	20 – 21
Өрдөк	27 – 28
Индюк	27 – 28
Каз	30 – 31

Жөжөнү кароо шарттары боюнча кийинки сандан окуй аласыздар.

ЖА АКК

"Белес" гезитинин Москвадагы окурманымын

Мен «Белес» гезитинин Москва шаарындагы окурманымын. 2018-жылдан бери гезиттин ар бир санын сайттан жүктөп алып окуп жүрөм. Бул гезитти кантип билип калдым? Өзүм Москвада иштесем да, айыл чарбага кызыккандыктан, интернеттен кыргызча, маалыматтарды издейм. Кандай гана тема издесем да, ушул «Белес» гезитинен чыгып жатты. Карантин маалында гезиттин сандарын жүктөп алып, окуп чыктым. Ошентип ишкананын сайты таап, ошол жерден гезитти дайыма көчүрүп алып окууну адатка айлантып адым. Агроном болбосом дагы ушул гезиттен

окуп-үйрөнгөндөрүмдү башкаларга айтып берсем, алар менден «агроном адистигин бүттүң беле» деп сурап калышат.

Мен аларга бардык маалыматтарды гезиттен алгандыгымды айтам. Адамдарды кызыктырып койгом азыр 4 адам айтат мага: «бири бак отургузбайлыбы десе, экинчиси Кыргызстанга барганда менин алмаларымды бир сыйра карап бересиң, үчүнчүсү айтат менде жер бар тоок ферма же бука баксак болот, бак да отургузабыз, ал эми төртүнчүсү коондун күзгү сортун экпейлиби, жакшы пайда калат» дешип кобурашып калабыз.

Мурда мен дыйканчылык менен алектенчүмүн, бирок баарын билчү эмесмин. Бул гезитти окугандан бери өзүмдүн көп ката кетиргенимди билип отурам. Мисалы, алманын көчөтүн отургузсам, жөн гана жерди казып, суу куюп, отургузуп койчумун, көрсө туура эмес экен. Алманын көчөтүн отургузуунун өзүнчө агротехникасы бар экен. Биз көрүп, билип эле жүргөн зыянкечтер менен күрөшүүнүн түрдүү биологиялык ыкмаларын, дегеле билбегендеримдин баарын ушул гезиттен окуп, үйрөнүп жаттым. Андан сырткары бул ишкананын RAS JA деген уюмунун каналынан көргөн "Бак-дарактарды дарылоо жана буттоо", "Компост даярдоо", "Үй шартында силос даярдоо" боюнча видеороликтери мен үчүн жаңылык болду. Баарын билип алганга окшойм, бирок мага практика керек.

Буюрса Кыргызстанга барганда ЖА АККнын

адистеринин практикалык түрдө өткөргөн окууларына, сөзсүз түрдө Оштон болгондугума карабастан, алыс дебей атайын барып, катышам деп жүрөм.

Адистигим ветеринар, 21 жаштамын буйруса Кыргызстанга барып иштейм деген максаттарым бар.

Бул менен мен эмне демекчимин. "Белес" гезитине жазылып, окунуздар! Гезитте аялдар үчүн да, ден соолук, туура тамактануу багытында да бир топ пайдалуу маалыматтар бар экен. Интернеттен "Белес" гезити же rasja.kg деп жазсаңыздар чыгат.

Мен айтаар элем, гезитти даярдап чыгаргандарга ишиңиздерге ийгилик, дагы да ушундай элге керектүү маалыматтарды чыгара бериңиздер, баарыңыздардын эмгегиңиздерге рахмат!

АЛИБЕК уулу
Орозбек

Сапаттуу үрөндөр сатылат – 0770030102

Авелла F1.

Өндүрүүчү: Nong Woo Bio Түштүк Корея

Эрте бышуучу партенокарпикалык аргын. Вегетациялык мезгили 37 күн. Ачык жана жабык грунтта да өстүрсө болот. Мөмөсүнүн узундугу 11,0 см, быдырлуу бадыраң. Ак кебер (мучнистая роса) илдетине туруктуу келет. Бир таңгакта 1000 даана урук бар.

Садин F1.

Өндүрүүчү: Enza Zaden Голландия.

Эрте бышып жетилүүчү аргын. Көчөттү отургузгандан кийин 65-75 күндө бышат. Мөмөсүнүн формасы тоголок, ачык кызыл түстө, салмагы 180-220 г. Ачык грунтта, пленка астында өстүрсө болот. Даамдуу жана транспортабелдүү, мөмөнү жакшы түйөт жана күчтүү өсүмдүк. Фузариоз, вертициллёз жана ак кебер (мучнистая роса) илдеттерине туруктуу келет.

Голден Бол F1.

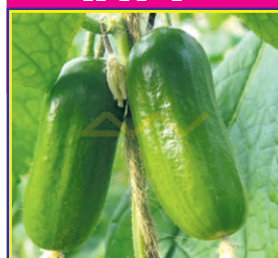
Өндүрүүчү: "Nong WooBio", Корея.

Өтө эрте бышып жетилүүчү аргын. Эккенден кийин 48 күндө жетилет. Формасы жер шарынын формасына окшош тоголок, кочкул жашыл түстө. Салмагы 1-1,2 кг.

Орзу F1.

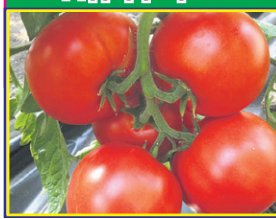
Өндүрүүчү: Nunhems Голландия.

Эрте бышуучу, партенокарпикалык, абдан жылмакай, түшүмдүү аргын. Мөмөсүнүн узундугу 10-13 см келип, жагымдуу жыт берет. Күнөсканада өстүрүлөт. Вегетациялык мезгили 38-40 күн. Ак кебер (мучнистая роса) илдетине туруктуу келет. Бир таңгакта 1000 даана урук бар.

Лоджейн F1.

Өндүрүүчү: Enza Zaden Голландия.

Ачык грунтта эгилет. Бышып жетилүү мөөнөтү 70-75 күн. Мөмөсүнүн формасы тоголок, салмагы 200-200 г, кочкул кызыл түстө. Вертициллёз, фузариоз жана жалбырактардын саргайып, түрүлүп калуучу вирустук илдеттерине туруктуу.

Лотта F1.

Өндүрүүчү: ENZA ZADEN Голландия.

Лотта – биздин климатка өтө ыңгайлуу болгон болгар калемпири. Мөмөсүнүн формасы конус түрүндө болот. Мөмөнүн көлөмү 7-14 см, салмагы-160-200 г болот. Мөмөсүнүн түсү бышканда ачык жашыл, кызыл бышкан таттуу калемпир.

Аякс F1.

Өндүрүүчү: Nunhems Голландия.

Эрте бышуучу, түшүмдүүлүгү туруктуу жана жогору аргын. Мөмөсүнүн узундугу 6-12 см. Формасы цилиндр түрүндө, быдырлуу. Вегетациялык мезгили 44-45 күн. Бир таңгакта 1000 дана урук бар.

Буран F1.

Өндүрүүчү: Enza Zaden Голландия.

Өнүп чыккандан баштап 60-70 күндө бышып жетилет. Мөмөсүнүн салмагы 200-230 г, кочкул кызыл түстө. Жабык грунтта өстүрүлөт. Катаал шарттарга туруктуу, күнөскананын бардык түрүндө өстүрүүгө болот. Нематоддор илдетине туруктуу келет.

Нью Курода F1.

Өндүрүүчү: "Nong Woo Bio", Корея.

Тамыр-сабагынын салмагы 250-300 гр. Сары-кызгыл түстөгү даамдуу, жагымдуу жыты бар. Формасы конус түрүндө, туурасынан кескенде өзөгү кичине, узундугу 18-20 см. Март-май, октябрь-ноябрь айларында жана кышында да себүүгө болот. Эгүү схемасы 20 x 4 см, 85-95 күндө бышып жетилет. Түшүмдүүлүгү өтө жогору.

Белек F1.

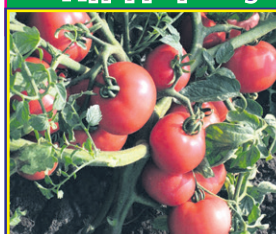
Өндүрүүчү: YUKSEL.TONUM.

Эрте бышуучу, жогорку түшүмдүүлүгү менен айырмаланат. Ысыкка да чыдамдуу келип, туздаганы өтө ыңгайлуу сапатта болот. Илдеттерге туруктуу келип, ачык талаага өстүрүүгө өтө ыңгайлуу. Мөмөсүнүн узундугу 11-12 см, быдырлуу.

Султан F1.

Өндүрүүчү: Вејо, Голландия.

Мөмөсү ири, көлөмдүү, салмагы 250 г, 70 күндө бышып жетилүүчү, жабык грунтта эгилүүчү аргын. Бир түбүнөн 5-7 кг эттүү мөмө алууга болот. Октябрь айынын орто ченине чейин түшүм берет, өтө даамдуу. Вертициллёз жана фузариоз илдеттерине туруктуу келет.

Белес
гезити

Гезиттин ээси:
Жалал-Абад регионалдык
Айылдык консультациялык
кызматы

Башкы редактор:
Б.АСАНБЕКОВ
Редактор: Н.МУСАЕВ
Жасалгалаган:
Айжамал Махмуд кызы

Күбөлүк № 000630
Нускасы 3300
Гезит 2000-жылдан
бери чыгат

Биздин дарек: Жалал-Абад шаары, Курманбек көчөсү 10,
тел.:(03722) 5-09-11, факс: 5-01-56, www.rasja.kg E-mail: rasja@rasja.kg

Гезит Жалал-Абад АККнын компьютеринде терилип жана жасалгаланды.
"ММКны колдоо боюнча борбор" фондунун басмаканасында басылды.
Бишкек шаары, Горький көчөсү, 1-б. Буюртма № 145.